

Rabin S. Baldewsingh en
Karsten klein

Gemeente Den Haag

Retouradres: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag

De voorzitter van Commissie Samenleving

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

BSW/2014.268 – RIS 279653

Doorkiesnummer

070 - 353 75 75

E-mailadres

Aantal bijlagen

1

Datum

16 december 2014

Onderwerp

Reactie op Inspiratienota Delen achter de duinen

Geachte voorzitter en commissieleden,

Met veel interesse heeft het college kennis genomen van de inspiratie nota van Delen achter de Duinen. Net als in voorgaande jaren biedt de nota een breed palet aan onderwerpen en aanbevelingen om armoede en sociale ongelijkheid tegen te gaan. Om deze problematiek integraal en effectief aan te pakken is betrokkenheid vanuit de stad van groot belang. De organisaties die Delen achter de Duinen vormen, spelen hier een cruciale rol in. Het college wil Delen achter de Duinen dan ook voor deze inspanningen bedanken. Hieronder treft u de beleidsreactie op de inspiratienota aan. De reactie volgt de hoofdstukindeling van de inspiratienota.

1. Decentralisaties

Delen Achter De Duinen geeft in de inspiratienota aan er vertrouwen in te hebben dat de gemeente Den Haag op schema ligt en tijdig klaar zal zijn om de drie grote decentralisaties in de WMO, Participatiewet en Jeugdzorg door te voeren. Echter er bestaan ook zorgen bij het platform met betrekking tot de invoer van de decentralisaties. Deze zorgen liggen met name op het vlak van de inzet van vrijwilligers en mantelzorgers. Medio 2015 wordt een Actieplan Informele Zorg en vrijwilligers aan de Gemeenteraad gepresenteerd waarin wordt ingegaan op de visie op en inzet van vrijwilligers en mantelzorgers.

Vrijwilligers

Vrijwilligerswerk is een belangrijke vorm van maatschappelijke participatie. De gemeente Den Haag heeft dit in de afgelopen jaren uitgebreid gestimuleerd en gefaciliteerd. In de komende periode zetten we hier ook weer sterk op in. In een stad waarin iedereen mee doet en omziet naar elkaar vervullen vrijwilligers immers een cruciale rol. Het college heeft voor de komende collegeperiode €2 miljoen uitgetrokken voor verdere intensivering van vrijwilligerswerk en het op innovatieve wijze stimuleren van vrijwilligerswerk.

Hagenaars zetten zich vrijwillig in omdat zij die motivatie voelen: ze doen het omdat ze het leuk en nuttig vinden. Vrijwillige inzet is die inzet die onbetaald en onverplicht is, maar niet vrijblijvend. Vrijwilligers ontvangen geen betaling voor hun werk, maar kunnen wel in aanmerking kunnen komen voor een onkostenvergoeding. Aan het inzetten van vrijwilligers zit ook een grens. .

Inlichtingen bij

Rutger Schoenmakers

Postadres: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag
Bezoekadres: Spui 70, Den Haag
Internetadres: www.denhaag.nl

Telefoon: 070 - 353 2854
Fax: 070 - 353 3612
www.dehaagseontmoeting.nl

Wij verwachten niet dat vrijwilligers alle hulp kunnen bieden. Het is zeker niet de bedoeling dat vrijwilligers worden ingezet om beroepskrachten volledig te vervangen. De vrijwilliger kan op een bepaalde manier aandacht geven zoals een beroepskracht dat niet kan, omdat de vrijwilliger ervoor kiest om zich onbetaald en onverplicht in te zetten. We willen hier de ruimte voor geven en zetten daarom in op het aantrekkelijk maken van het vrijwilligerswerk, zodat meer vrijwilligers in staat worden gesteld om op basis van de eigen motivatie aan de slag te gaan.

Mantelzorgers

We zetten in op een stad waarin iedereen mee kan doen. Sommigen mensen kunnen echter alleen meedoen als zij daarbij door anderen worden ondersteund. Mantelzorgers die voor die ondersteuning zorgen, dienen op hun beurt niet alleen te staan. Daarom zijn zij een belangrijke doelgroep voor de Wmo. Mantelzorg is langdurige zorg die verleend wordt door personen uit de directe omgeving van de hulpvrager, waarbij de zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke hulp van huisgenoten overstijgt. Bij mantelzorg gaat het om extra inzet ten opzichte van de gebruikelijke ondersteuning aan familie of vrienden. Een extra inzet die geen keuze is, omdat het voortvloeit uit een bestaande sociale relatie. Veel mantelzorgers weten draagkracht en –last met elkaar in evenwicht te houden. Omdat ook mantelzorgers zwaarder worden belast, trekken we extra middelen uit voor hun ondersteuning: €1 miljoen in 2015 en € 1,2 miljoen in 2016. Daarnaast zijn extra middelen aan Den Haag toegekend via de regeling huishoudelijke hulp toeslag (van Rijngelden): € 1,5 miljoen in 2015 en € 1,5 miljoen in 2016.

Privacy

Om ook bij het uitvoeren van de nieuwe taken de privacy van haar inwoners te beschermen, voert de gemeente Den Haag privacy impact assessments uit op de nieuwe processen. Met deze privacy impact assessments worden eventuele risico's in kaart gebracht, waarop de gemeente Den Haag maatregelen treft om deze weg te nemen dan wel te beperken. De uitvoering van deze assessments gaat in samenwerking met experts op gebied van privacybescherming

2. Kinderen/jongeren in armoede

Delen achter de Duinen geeft aan dat zij zich zorgen maakt over het effect van armoede op kinderen en de toename van het aantal kinderen dat in armoede leeft.

Ondersteuning van kinderen in armoede

Waar mogelijk wordt aanvullende ondersteuning, bijvoorbeeld via de ooeivaarspas, aan minimegezinnen met kinderen gegeven. Deelname aan school en maatschappij staat daarbij voorop. De financiële situatie thuis mag geen belemmering vormen om op school of bij de sportclub mee te kunnen doen. Tegen deze achtergrond zijn in 2013 voor het eerst aan 1.500 kinderen uit een huishouden dat door omstandigheden onder het minimum uitkwam, meestal vanwege aflossing van schulden, kledingbonnen uitgedeeld voor een winterjas en schoenen. In 2014 is dat verhoogd tot 2.000 kinderen.

Wij willen graag met u en met Leergeld in gesprek welke aanvullende oplossingen nodig en mogelijk zijn. Het beleid gericht op ondersteuning van kinderen die in minima gezinnen opgroeien, wordt deze college periode geïntensiveerd. Het college heeft hier € 1 mln. aan extra middelen voor vrijgemaakt.

Overblijfkosten

Delen achter de Duinen geeft aan dat ouders uit minimegezinnen de overblijfkosten bij een continu rooster niet kunnen betalen. Dit zou wettelijk gezien niet mogelijk mogen zijn. Bij een continurooster blijven kinderen tussen de middag verplicht op school. Hiervoor mag de school geen verplichte bijdrage vragen. Wel mag er een vrijwillige bijdrage in de kosten worden gevraagd. Aangezien het hier om een verplichte activiteit onder schooltijd gaat mag het kind overblijven, ook als de vrijwillige bijdrage niet betaald is. Zo nodig zal de gemeente de schoolbesturen op hun verantwoordelijkheid in deze wijzen.

Tegengaan radicalisering

Den Haag werkt stadsbreed aan het voorkomen van polarisatie en radicalisering. De gemeente werkt hiervoor samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en andere overheidsinstellingen. Het Informatiepunt Preventie Polarisatie en Radicalisering (IPPR) Den Haag realiseert deze aanpak in Den Haag. Het is de bedoeling van dit college om jongeren actief uit te nodigen deel te nemen aan activiteiten van maatschappelijke organisaties op sportief en cultureel gebied teneinde wederzijds begrip en sociale cohesie te vergroten. Ontmoeting en contact kunnen leiden tot meer wederzijds begrip en radicalisering tegengaan.

Beslag op toeslagen en de beslagvrije voet

Waar de gemeente Den Haag knelpunten signaleert die maken dat haar burgers in de problemen raken, daar zal ze waar mogelijk oplossingen bieden, of een signaal afgeven. De gemeente beschikt echter niet over wetgevende bevoegdheden om beslagen te voorkomen, ook niet op toeslagen die betrekking hebben op kinderen. Dit is een landelijke aangelegenheid. Wel spant de gemeente zich in om middels de sociaal raadsliden er voor te zorgen dat de beslagvrije voet wordt gehanteerd en gerespecteerd bij het aflossen van schulden.

Betrekken bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties

De gemeente probeert met bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties in contact te blijven over wederzijdse verantwoordelijkheden en mogelijkheden. Zowel met bedrijfsleven als bijvoorbeeld sportorganisaties wordt overlegd op welke wijze zij kunnen bijdragen aan een oplossing voor problemen in de stad. Omgekeerd krijgen wij regelmatig verzoeken om steun of voorstellen voor verbeteringen. Wij hopen dat Delen achter de Duinen en de organisaties die daarin vertegenwoordigd zijn, willen bijdragen aan versterking van de samenwerking.

Ondersteuning van jongeren in armoede

Specifiek voor jongeren geldt dat de weg naar zelfstandigheid gepaard kan gaan met allerlei obstakels. Voorop staat dat zij hun weg naar zelfstandigheid kunnen vinden. Soms is daarbij hulp en begeleiding nodig. Wij zijn het met u eens dat de samenwerking hierin goed is, maar blijven streven naar verbetering. Duidelijk is dat de ondersteuning van jongeren met schuldenproblematiek bij uitstek om een maatwerkoplossing vraagt. Dit kan alleen als de jongere, maatschappelijke instanties en de gemeente samen aan deze oplossing werken. De gemeente Den Haag schenkt per 2015 meer aandacht aan maatwerkoplossingen middels de bijzondere bijstand voor zowel medische als woonkosten. Hier kunnen ook jong volwassenen gebruik van maken. Ook zullen de mogelijkheden om aan een aflossingsverplichting te voldoen bij bijzondere bijstand beter afgewogen worden. Daar voorkomen we problemen mee.

3. Schulden

Net als Delen achter de Duinen onderkent het college het belang van preventie binnen de schuldhulpverlening. Hoe eerder problemen worden onderkend en gesignaleerd, des te makkelijker is het om ze aan te pakken en herhaling te voorkomen. Het platform signaleert binnen de schuldhulpverlening nog een aantal knelpunten. De reactie hierop staat hieronder toegelicht.

Toegang tot de schuldhulpverlening

Bij schuldhulpverlening spelen verschillende belangen die tegengesteld kunnen zijn. De gemeente vervult een bemiddelende rol en probeert de schuldenaar en schuldeisers bij elkaar te brengen om een structurele totaaloplossing voor de schuldsituatie te vinden. Om de burger een kans op een nieuwe financiële start te geven, moeten alle schulden worden meegenomen. Ook moet de gemeente bij het opstellen van het voorstel voor een schuldregeling uitgaan van wettelijke preferenties en een gelijke behandeling van schuldeisers. Dit stelt hoge eisen aan de burger. Een strakke handhaving van gemaakte afspraken heeft een duidelijk doel, namelijk om voor elkaar te krijgen dat de burger de schuldregeling vol kan houden. Wanneer iemand door ernstige persoonlijke problemen daartoe niet in staat blijkt, kan het inderdaad noodzakelijk zijn eerst flankerende hulp en ondersteuning te regelen voordat de schulden kunnen worden aangepakt.

Bovendien zijn voorwaarden verbonden aan het lidmaatschap van het NVVK (Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet, de brancheorganisatie voor schuldhulpverlening). Het naleven van die verplichtingen is niet alleen van belang voor de burger die in het individuele geval een verzoek indient, maar voor alle burgers die geholpen worden met schuldhulpverlening. Doordat schuldeisers weten dat door de leden van de NVVK op een reële en deskundige wijze schuldhulpverlening plaatsvindt, nemen zij een betalingsvoorstel serieus.

Slagingspercentage schuldhulpverlening.

De burger die een hulpvraag heeft moet zo goed mogelijk worden geholpen. Maar betrokkene is niet alleen met een geslaagde schuldregeling daadwerkelijk geholpen. Schuldhulpverlening bestaat uit meer dan schuldregelen alleen. Schuldhulpverlening is immers maatwerk. De ene keer vormt een schuldregeling een veel te zwaar middel en is iemand op een andere wijze afdoende geholpen, terwijl de andere keer het realiseren van een schuldregeling niet haalbaar is en andere hulp en ondersteuning wel soelaas biedt.

Daarnaast doet de gemeente ervaring op met een aangepast toegangsproces. De huidige toeleiding naar schuldhulpverlening begint met een individueel gesprek. Vaak is de administratie dan nog niet op orde en neemt de burger niet alle noodzakelijke informatie mee. Het gevolg is dat veel burgers doorstromen naar schuldhulpverlening die later alsnog moeten worden afgewezen. Ook moet tijdens het schuldregelen vaak nog aandacht worden besteed aan het stabiliseren.¹ Momenteel loopt een proef met “kortdurende stabilisatietrajecten.” Hierbij is het de bedoeling om de situatie van de burger goed uit te zoeken en te stabiliseren, zodat alleen mensen richting een schuldregeling gaan die daar ook thuis horen en klaar voor zijn. Bovendien zijn burgers die nog niet in aanmerking komen voor een schuldregeling, bijvoorbeeld vanwege niet-saneerbare schulden, voorlopig wel geholpen omdat hun huishoudboekje op orde is gebracht.

Beslag door overheidsinstellingen

De beslagvrije voet dient te worden gerespecteerd. De staatssecretarissen van de ministeries van Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid geven bij herhaling aan hiervoor aandacht te hebben.² Zij hebben toegezegd dat de aspecten die een juiste toepassing van de beslagvrije voet onder druk zetten, onderwerp zijn van de Rijksincassovisie die wordt voorbereid. Er is daarom vooralsnog geen aanleiding te lobbyen voor meer aandacht voor het beslagrecht.

De gemeente besteedt op verschillende manieren aandacht aan het beslagrecht. De Sociaal Raadslieden helpen burgers met het berekenen en handhaven van de beslagvrije voet. Ook bij de eerder genoemde pilot “kortdurende stabilisatietrajecten” worden het inkomen en de beslagen op orde gebracht. Het Intermediairen Contactpunt (ICP) ondersteunt professionals bij sociaal-juridische multiproblematiek. Ten slotte geeft de gemeente voorlichting aan professionals en vrijwilligers van maatschappelijke organisaties. Dit zijn standaardtrainingen op het gebied van financiële dienstverlening. Ook kunnen maatwerktrainingen worden verzorgd wanneer daaraan behoefte bestaat.

4. Dakloosheid

Wat betreft dakloosheid maakt Delen achter de Duinen zich zorgen om een aantal specifieke groepen zoals jongeren, zorgmijders, en ongedocumenteerden. Ook de toegang tot (zorg)voorzieningen via het daklozenloket en de daklozenhuisarts is een aandachtspunt volgens het platform.

---

¹ Het doel van stabilisatie is het in evenwicht brengen en houden van inkomsten en uitgaven van de burger. Hierbij is van belang dat de inkomsten worden gemaximaliseerd en de uitgaven tot een minimum worden beperkt, er geen crisis is en de beslagvrije voet wordt gegarandeerd.

² TK 2013-2014, Aanhangsel van de Handelingen 2470 (ah-tk-20132014-2470) en TK 2013-2014, Aanhangsel van de Handelingen 2478 (ah-tk-20132014-2478-n1).

Daklozenloket

In Den Haag is sinds 2006 een gecombineerd loket van SZW en het Centraal Coördinatiepunt (CCP) van GGD Haaglanden waar mensen met een hulpvraag op het gebied van inkomen of dakloosheid terecht kunnen. De doelgroep weet dit loket goed te vinden. Verwijzing tussen deze twee meldpunten kan direct plaatsvinden. Uit onderzoek naar de cliëntenpopulatie bleek dat het aantal personen dat in aanmerking komt voor ondersteuning vanuit de aanpak Den Haag Onder Dak in de periode 2010-2013 stabiel is gebleven

Aangepaste benadering voor zorgmijders en jongeren

Mensen met een hulpvraag op het gebied van maatschappelijke opvang krijgen een concreet ondersteuningsaanbod gericht op het verhogen van de zelfredzaamheid. De cliënt heeft een belangrijke rol bij de oplossing van de eigen problemen. Daarbij wordt actieve medewerking verwacht. Cliënten die daar (nog) niet toe in staat zijn worden actief benaderd en toegeleid naar zorg(acceptatie) via bemoeizorg. Voor jongeren van 18-23 jaar is een aparte nachtopvang gerealiseerd met een eigen aanpak. Bij de ingezette hulptrajecten is altijd sprake van maatwerk.

Dagbesteding

Dagbesteding voor de doelgroep maatschappelijke ondersteuning is een vast onderdeel in het trajectaanbod van CCP. Uit de rapportage 'Cliënten keuren de dagbesteding' bleek dat de ondervraagden hun vaardigheden verder wilden ontwikkelen om hun kans op de arbeidsmarkt te vergroten. Op basis daarvan is mei 2014 in samenwerking tussen gemeente, opvanginstellingen en Straat Consulaat de pilot 'Kwalificerend traject voor (ex) dak- en thuislozen' gestart. In totaal zijn 22 mensen gestart met een "Weer naar school" training. Daarvan zijn er inmiddels 12 doorgestroomd naar een MBO-opleiding.

Bijzondere opvang ongedocumenteerden.

De groep uitgedoemde vluchtelingen die verbleef in de Sacramentskerk ontvangt tijdelijk dag- en nachtopvang verzorgd door de gemeente Den Haag. De begeleiding van deze mensen bij het zoeken naar een perspectief binnen of buiten Nederland wordt verzorgd door Vluchtelingenwerk Nederland. In de raadsmededeling van 13 november RIS278220 is naar aanleiding van de uitspraak van het 'Europees Comité voor Sociale Rechten' van de Raad van Europa (ECSR) aangekondigd dat ook na 8 december opvang zal plaatsvinden.

Voor Midden- en Oost-Europeanen (MOE-landers) die dakloos zijn geraakt loopt sinds 2012 het werk- en terugkeerproject Perspektywa. MOE-landers die als gevolg van verlies van werk ook hun huisvesting zijn kwijtgeraakt krijgen ondersteuning bij het zoeken naar nieuw werk in Nederland of ontvangen ondersteuning bij terugkeer naar het thuisland. De organisaties Barka en IDHEM spelen hierin een belangrijke rol. Voor deze groep is ook opvang geregeld. MOE-Landers die wegens verslaving of GGZ problematiek geen perspectief hebben in Nederland worden tijdelijk opgevangen. Aanmelding, intake et cetera wordt door CCP gedaan inclusief afgifte en monitoring van de zorgpas. Ook zij worden teruggeleid naar het land van herkomst en "warm" overgedragen naar een hulpverlenende instelling in het land van oorsprong. Deze biedt begeleiding en opvang. De organisatie Barka begeleidt dit proces.

Toenemende dakloosheid en mogelijkheden begeleiding

Er heeft geen bezuiniging plaatsgevonden door de gemeente op de begeleiding van (begeleid)zelfstandig wonende mensen met verslavings- en of psychiatrische problematiek. De afspraken over het aantal trajecten voor begeleiding die vanuit de gemeente zijn gemaakt voor 2014 worden continu gemonitord. Omdat de vraag hoger bleek, zijn voor de 2^e helft van 2014 aanvullende capaciteitsafspraken gemaakt met de uitvoerende instellingen. Er worden inderdaad signalen afgegeven dat de begeleiding niet altijd tijdig door de beoogde instelling kan worden ingezet. Het CCP stuurt er dan op dat de klant gebruik kan maken van het aanbod van een andere instelling zodat de stap naar zelfstandig wonen kan worden gemaakt.

Stijging van het aantal feitelijk daklozen in de nachtopvang

Op basis van de signalen over een hogere bezettingsgraad van de nachtopvang voor volwassenen is de capaciteit tijdelijk uitgebreid met 15 extra slaapplekken. Ten behoeve van vervolgacties is het gebruik van de nachtopvang nader onderzocht. De eerste resultaten geven aan dat de toegenomen bezettingsgraad vooral veroorzaakt wordt door een gemiddeld langer verblijf door bestaande cliënten.

Zorgverlening voor dak- en thuislozen en ongedocumenteerden

De informatie over medische zorgverlening aan deze doelgroep is breed bekend. Hulpvragers worden zo nodig direct vanuit CCP en de maatschappelijke opvanginstellingen verwezen naar daklozenhuisarts en tandarts. Daarnaast heeft de daklozenhuisarts wekelijkse spreekuren in nachtopvang, dagopvang en een gezondheidscentrum. Op dinsdag vindt dit plaats bij de Kessler en op woensdag bij het Leger des Heils vanaf 16.00. Overige dagen is er spreekuur op afspraak bij het Gezondheidscentrum Vaillantplein.

Hulpverlening door de daklozenhuisarts is toegankelijk zonder zorgverzekering. Voor de dakloz tandarts is wel een zorgverzekering nodig, of de zorg voor de doelgroep dient gerelateerd te zijn aan verslaving en of GGZ. Het aanmelden van een dak en thuisloze bij tandarts verloopt via GGD/CCP. Indien nodig worden direct stappen genomen om onverzekerde dak- en thuislozen alsnog verzekerd te krijgen.

Ongedocumenteerden kunnen gebruik maken van de daklozenhuisarts. Voor tandartszorg aan deze doelgroep is de regeling dat alleen basiszorg die onder de Zvw valt kan worden gedeclareerd bij CVZ. Dit geldt voor de volgende diensten: aan patiënten jonger dan 18 jaar; bij volledig uitneembare prothetische voorzieningen; en bij bijzondere tandheelkunde. Als de ongedocumenteerde de bijdrage niet kan betalen dan kan de tandarts de oninbare vordering bij CVZ declareren. De bijdrage is dan 80% van de oninbare vordering.

In december 2014 gaat de gemeente met medewerkers van zorginstellingen om de tafel om de problematiek/knelpunten van onverzekerde in beeld te brengen (omvang, redenen/oorzaak en consequenties) en tot oplossingen te komen.

Regiobinding

Den Haag hanteert de 'Handreiking landelijke toegankelijkheid in de maatschappelijke opvang'. Daarin is voorzien in tijdelijke opvang als niet meteen duidelijk is bij welke centrumgemeente iemand hoort, of als men om wat voor reden dan ook niet direct kan terugkeren naar de centrumgemeente.

Op basis van de landelijke signalen heeft de VNG het initiatief genomen tot het opstellen van een Convenant landelijke toegankelijkheid, waarin afspraken zijn opgenomen over doorgeleiding, warme overdracht en arbitrage.

Huisuitzettingen

Met de corporaties is afgesproken dat zij alle huurders bij de gemeente aanmelden voor wie door de rechtbank een vonnis tot ontruiming is afgegeven. De samenwerking met de corporaties is gebaseerd op gelijkwaardigheid. Het is belangrijk dat zij invloed houden op welke woningen ontruimd worden en welke niet. En dus ook welke huurders bij de gemeente worden aangemeld en welke niet. De corporaties hebben daarom een vetorecht. Dit houdt in dat de corporatie de huurder weliswaar aanmeldt bij de gemeente, maar tegelijkertijd aangeeft dat zij weigert de ontruimingsprocedure op te schorten. Het vetorecht wordt alleen gebruikt als er sprake is van oneigenlijk of onrechtmatig gebruik van de woning (illegale bewoning, onderverhuur, ernstige en terugkerende overlast, illegaal gebruik zoals wietplantage e.d.). In het belang van de samenwerking vinden wij dat de corporaties deze keuzevrijheid moeten behouden.

Bovendien is de trend dat corporaties minder gebruik maken van het vetorecht. De corporaties gaven in 2013 bij 12% (2012: 18%) van de meldingen aan niet mee te werken aan een oplossing en over te gaan tot ontruiming van de woning. Het aantal door de corporaties uitgesproken vetorechten in 2013 daalde licht naar 13 (2012: 21). Er is daarom geen aanleiding zwaarder in te zetten op verplichte aanmelding door de corporaties.

Afschaffing GGZ indicaties

De zorgcoördinatie van personen die meervoudige problematiek hebben, onvoldoende zelfredzaam zijn en niet over een netwerk beschikken dat hen kan ondersteunen wordt belegd bij de Sociale Wijkzorgteams (SWT). Eind 2014 zijn 11 van deze teams actief. Eind 2015 verwacht de gemeente Den Haag over maximaal 27 van deze teams te beschikken. Vanuit de SWT's worden de zorg en ondersteuning geregeld die deze personen nodig hebben. Omdat de SWT's wijkgericht werken is de coördinatie van zorg dichtbij. Daarnaast beschikken de SWT's over een goede kennis van de sociale kaart en hebben zij korte lijnen met hulpverleners en professionals in de wijk.

Voorkomen wijkverzadiging

Spreiding van betaalbare huurwoningen over de gemeente Den Haag is inderdaad een onderwerp dat geëendeerd kan worden voor het overleg gemeente met de woningbouwcorporaties.

Gezinsopvang

De opvang van gezinnen verloopt goed. Per 1 januari 2014 worden gezinnen opgevangen bij de Stichting Noodopvang Haaglanden. De opvangplekken zijn zodanig ingericht dat de gezinnen zelf hun huishouden kunnen voeren en daarmee zelfstandigheid behouden. De begeleiding vindt plaats door de gezinscoaches van het CJG. 4 organisaties leveren additionele begeleiding op het gebied van financiën en ondersteunen de gezinnen bij het zoeken naar zelfstandige woonruimte. Deze aanpak heeft tot gevolg dat het grootste gedeelte van de gezinnen binnen de streeftermijn van 4 maanden weer over een eigen woonruimte beschikt, zodat zij weer een regulier leven kunnen leiden. De opvangcapaciteit is voldoende. Er zijn geen wachtlijsten.

Een klein aantal gezinnen wordt nog opgevangen in huisjes op locatie de Roompot. Het betreft gezinnen die niet-rechthebbend zijn. Voor deze gezinnen wordt gezocht naar perspectief. Dit gebeurt i.s.m. landelijke Dienst Terugkeer en Vertrek en de IND. Er is een klein aantal gezinnen dat niet past in een dergelijk traject. De gemeente regelt in 2015 alternatieve huisvesting voor deze groep met doel de kinderen op te laten groeien in een reguliere woonomgeving.

Opvang jongeren

Sinds de zomer komt het inderdaad voor dat jongeren uit de leeftijdsgroep 18 tot 23 jaar bij de nachtopvang voor volwassenen moeten worden opgenomen. Op basis van dit signaal is de capaciteit van de nachtopvang voor jongeren tijdelijk verhoogd van 15 naar 20 plekken. Met de betrokken partijen wordt gekeken welke vervolgacties nodig zijn.

65 plussers

De commissie samenleving is op 31 januari 2014 (Kenmerk: BOW/2014.59 – RIS 269903) geïnformeerd dat hiervoor een sluitende aanpak is ontwikkeld tussen CCP en SVB waardoor de maandelijkse verplaatsing van de groep 65-plussers dak- en thuislozen naar de SVB in Leiden niet meer nodig is. De melding voor deze groep loopt nu via het daklozenloket aan de Laan van Meerdervoort. Voor deze groep zijn samenwerkingsafspraken gemaakt tussen CCP (cliëntmanagers) en de SVB.

5. Werkgelegenheid

Delen achter de Duinen geeft op het gebied van werkgelegenheid en toeleiding een aantal suggesties. Hieronder treft u aan hoe de gemeente Den Haag aan de door Delen achter de Duinen aangedragen thema's vorm geeft.

Scholing op maat

De gemeente probeert via het actieprogramma “Geslaagd in het Vak’ de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te verbeteren. Sectoren als de techniek en de zorg hebben moeite goed opgeleide werknemers te vinden. Als we niets zouden doen, groeien vraag en aanbod verder uit elkaar. Er is samenhang en samenwerking nodig om dit probleem het hoofd te bieden. Daarom zijn wij gestart met het actieprogramma. Een van de speerpunten hierbij is leren en werken in de techniek aantrekkelijker te maken.

Op basis van de Techniekagenda Haaglanden zijn de volgende vijf acties geformuleerd:

1. Aansprekende doorlopende leerroutes vmbo-mbo 2/3 opzetten
2. Samenwerking met infrastructuur bedrijfsleven intensiveren
3. Docenten en directies van scholen en bedrijfsleven professionaliseren
4. Technologische routes in het mbo ontwikkelen
5. Techniek en wetenschap ontsluiten in een buitenschools aanbod via het Techniekmagazijn Haaglanden

Daarnaast wil de gemeente samen met onderwijs en bedrijfsleven brede techniekopleidingen ontwikkelen die aansluiten bij de nieuw benoemde de Haagse topsectoren vrede, recht en (digitale) veiligheid. Ook beginnen de gemeente en onderwijsinstellingen met een gerichte aanpak om het verwachte lerarentekort terug te dringen, door onder meer bijscholing van onbevoegde leraren. Dat doen we over de stadsgrenzen heen, daarom opereren we in de metropoolregio Den Haag-Rotterdam. Delft met zijn technische universiteit wordt dus nadrukkelijk bij de aanpak betrokken.

Het hebben van een startkwalificatie (diploma HAVO/VWO of MBO-2) is van groot belang om meer kans te maken op de arbeidsmarkt. De gemeente heeft hier veel aandacht voor. Als jongeren zonder startkwalificatie stoppen met school of van plan zijn dit te doen, moet de school dit melden bij de afdeling VSV van de gemeente. Medewerkers van de afdeling VSV nemen contact op met de jongeren die door hun school zijn aangemeld. Deze medewerkers worden casemanagers genoemd. Zij helpen jongeren bij het zoeken naar een andere school/opleiding of een leerwerkbaan.

Investeren in nieuwe kansen en duurzame alternatieven

We proberen in samenwerking met de partijen in de stad te zorgen voor een toekomstbestendige Haagse economie. Den Haag gaat door met de transitie van een economie die vooral afhankelijk is van de overheid - Den Haag als ambtenarenstad - naar een economie waar (internationale) kenniseconomie centraal staat. Duurzaamheid is binnen ons beleid een belangrijke voorwaarde: klanten die actief zijn, houden we actief en in beeld. Mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt worden daar waar mogelijk gekwalificeerd voor de arbeidsmarkt. In Den Haag kijken we echter altijd eerst of mensen direct aan het werk kunnen omdat ze reeds voldoende opleiding en/of werkervaring hebben, of naar scholing (of een combinatie van werk en scholing) kunnen worden toe geleid. Het is echter wel zo, dat dit voor een bepaalde doelgroep niet altijd mogelijk is. Soms is de afstand tot de arbeidsmarkt dusdanig groot, dat niet verwacht kan worden dat iemand binnen een termijn van 18 maanden aan het werk komt. Deze mensen zijn nog niet toe aan betaald werk. Uitkeringsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en op langere termijn perspectief op werk zijn maatschappelijk actief vanuit het principe van wederkerigheid en het werken aan kansen op uitstroom naar werk. Uitkeringsgerechtigden met een lange afstand tot de arbeidsmarkt zonder perspectief op werk worden gemotiveerd vrijwilligerswerk te doen. Van deze mensen wordt verwacht dat zij iets terugdoen voor hun uitkering. Daarbij sluiten de werkzaamheden altijd aan bij de mogelijkheden en de wensen van de uitkeringsgerechtigde. Uiteraard mag het vrijwilligerswerk niet leiden tot verdringing. Wanneer iemand door het doen van vrijwilligerswerk zich dusdanig ontwikkelt dat een traject naar werk tot de mogelijkheden behoort, dan wordt gekeken of het nodig is om een opleiding in te zetten. De tegenprestatie is het sluitstuk van het beleid en wordt alleen ingezet wanneer iemand niet bereid is vrijwilligerswerk te doen. De tegenprestatie mag re-integratie niet in de weg staan, maar hoeft er ook niet aan bij te dragen.

In onze ogen zorgt dit beleid ervoor dat niemand aan de kant hoeft te staan die kan werken, dat mensen goed worden toegerust voor de arbeidsmarkt en dat duurzaamheid wordt gewaarborgd door klanten die actief zijn, actief te houden en in beeld te houden.

6. Werken aan maatwerk

Delen achter de Duinen geeft aan dat zij nog verbeterpunten ziet in de wijze waarop de gemeente, en in het bijzonder de dienst sociale zaken en werkgelegenheidsprojecten (SZW), haar dienstverlening vormgeeft. Vooral de digitale dienstverlening en de afname van persoonlijk contact tussen de burger en de dienst SZW ervaart zij als een knelpunt. Tenslotte maakt het platform zich zorgen over de wachttijden bij een bijstandsaanvraag en de financiële gevolgen die dit kan veroorzaken.

Dienstverlening en bereikbaarheid SZW

Het college ziet dat veel burgers prima uit de voeten kunnen met digitale dienstverlening of telefonisch contact via de klantenservice en het gemak hiervan waarderen. Tegelijkertijd is er een groep mensen die niet digitaal vaardig zijn. Deze mensen kunnen altijd ondersteund worden door professionals als zij hun persoonlijk netwerk niet hierop kunnen aanspreken.

Ook kan er sprake zijn van (multi)problematiek waarbij er meer maatwerk en persoonlijke aandacht nodig is. Daarvoor zijn er nog steeds mogelijkheden. Persoonlijk contact en keukentafelgesprekken zijn voor de doelgroep van de sociale wijkzorgteams gegarandeerd. Iedere burger die tot de doelgroep behoort krijgt persoonlijk gesprekken en één contactpersoon (casusregisseur) vanuit het sociale wijkzorgteam. De casusregisseur voert coördinatie op het integrale plan van aanpak.

In het contact met haar inwoners staat de gemeente altijd open voor suggesties ter verbetering. SZW zal echter niet teruggaan naar een dienstverleningsmodel met één contactpersoon; de keuze voor het huidige dienstverleningsmodel is ingegeven om ondanks de bezuinigingen toch een efficiënte dienstverlening te kunnen bieden.

Procedures

In 2014 is er een achterstand ontstaan in de verwerking van bijstandsaanvragen. Deze achterstand zal eind 2014 opgelost zijn.

De wet schrijft voor dat een beslissing door de gemeente over een bijstandsaanvraag uiterlijk 8 weken na aanvraag gebeurt. Vier weken na aanvraag hebben mensen recht op een voorschot en in extreme situaties kan eerder een voorschot worden verleend. Er is dus geen sprake van een versnipperd proces. Indien een vraag niet direct wordt beantwoord door de Klantenservice, worden klanten altijd teruggebeld.

Bij de uitkeringsaanvraag wordt zeer snel beoordeeld welke traject het best past om uitstroom uit de bijstand te realiseren. Mensen, die geen belemmeringen hebben, worden in trajecten “direct aan het werk” geplaatst, waar zij moeten voldoen aan een zeer actieve sollicitatieplicht. Mensen, die naar het oordeel van SZW binnen 18 maanden weer aan het werk kunnen, krijgen een re-integratieverplichting opgelegd en zij worden ook ondersteund in hun sollicitaties. Mensen met een grote achterstand naar de arbeidsmarkt krijgen een participatietraject aangeboden; zij hebben dan ook geen actieve sollicitatieverplichting, maar wel een verplichting tot deelname aan een participatietraject.

7. Perverse prikkels

Delen achter de Duinen signaleert binnen het systeem van wet- en regelgeving, overheidsincasso en zorgverzekering een aantal ongewenste neveneffecten waarbij de betrokken burger financieel in de knel kan komen.

Ziektekostenverzekeringen

Delen achter de Duinen verzoekt de gemeente opnieuw een generaal pardon te bepleiten bij de ziektekostenverzekeraars, in combinatie met goede afspraken voor de toekomst. Een generaal pardon bestaat al. Dit is de wanbetalersregeling.³ Het Zorginstituut Nederland en de zorgverzekeraars startten inmiddels met het gefaseerd terugleiden van goed-betalende wanbetalers naar de zorgverzekeraar. Die mensen krijgen perspectief geboden doordat zij alsnog een betalingsregeling kunnen treffen, waarna zij worden afgemeld als wanbetaler. Het restant van de schuld bij zowel Zorginstituut Nederland als bij de zorgverzekeraar kan worden kwijtgescholden nadat de betalingsregeling volledig is nagekomen. Er is daarom geen aanleiding bij de zorgverzekeraars te lobbyen voor een generaal pardon.

Daarnaast denkt de gemeente momenteel met twee zorgverzekeraars, Azivo/Menzis en IZA/VGZ na hoe gestimuleerd kan worden dat mensen met een bijstandsuitkering uit de bronheffing komen. Door gegevensuitwisseling en vroegsignalering van betalingsachterstanden willen de zorgverzekeraars en gemeente samen stappen zetten om deze mensen actief te benaderen.

Begeleiding van alle mensen die niet schuldvrij zijn

De gemeente deelt de overtuiging dat voorkomen moet worden dat burgers na afloop van een schuldregeling terugvallen waardoor opnieuw problematische schulden kunnen ontstaan. Het is daarom belangrijk dat betrokkene al tijdens het minnelijke traject wordt voorbereid in de richting van zelf- of samenredzaamheid. Tijdens de intake wordt een plan van aanpak gemaakt. Hierin wordt een individueel en passend aanbod vastgelegd. Dit helpt betrokkene met het aanleren van financiële en administratieve vaardigheden. Dit kan door het volgen van groepstrainingen. Ook kan een individueel coachingstraject worden ingezet. Ten slotte is er ook aandacht voor het vergroten van het eigen sociale netwerk.

Daarnaast steunt de gemeente verschillende maatjesprojecten van maatschappelijke organisaties. Bijvoorbeeld van het Rode Kruis, STEK, Schuldhulpmaatje en Vluchtelingenwerk. De ondersteuning gebeurt in verschillende vormen. De gemeente geeft voorlichting en training aan professionals en vrijwilligers, stimuleert onderlinge contacten en kennisdeling tussen de maatschappelijke organisaties door het faciliteren van een stedelijk overleg, en geeft financiële ondersteuning (subsidies).

Maatregelbeleid SZW

Voordat een maatregel wordt opgelegd, vindt er beoordeling plaats op grond van een hoorwederhoorgesprek of de maatregel wel terecht wordt opgelegd en/of er geen redenen bestaan om de maatregel te verzachten of niet op te leggen. Ook bij de nieuwe Participatiewet, waar de wet een 100% maatregel voorschrijft, vindt deze beoordeling plaats. Als er redenen zijn om de maatregel te verzachten kan dat leiden tot een maatregel van 30% of 0%.

De wet schrijft voor dat gemeenten bij het niet nakomen van de bijstandsverplichtingen een maatregel moeten opleggen. Dit gebeurt niet lichtzinnig en heeft altijd als doel om de betrokkene te corrigeren op zijn gedrag. In het standaardproces wordt de betrokkene eerst uitgenodigd om te beoordelen of er omstandigheden zijn, zoals schuldhulpverlening of dreigende huisuitzetting, waarmee rekening gehouden moet worden, voordat een maatregel daadwerkelijk wordt opgelegd.

---

³ Kamerbrief "Nadere informatie over enkele aspecten van de Wet verbetering wanbetalersmaatregelen (33 683)", 10 juli 2014 (615019-122805-z).

De wetgeving en jurisprudentie met betrekking tot het maatregelregime maken dat bij een maatregel op grond van het niet nakomen van de bijstandsverplichtingen geen rekening gehouden hoeft te worden met de norm van de beslagvrije voet. Naast een zorgvuldig proces, dat de gemeente hanteert, kunnen mensen door medewerking aan de opgelegde verplichtingen ook voorkomen dat er een maatregel wordt opgelegd.

Wijzigingen in woonsituatie en aanpassen uitkering

In onze communicatie naar alle klanten toe wordt er voortdurend op gewezen om veranderingen ook in de woonsituatie zo snel mogelijk door te geven. Voor daklozen is het beleid erop gericht om zo snel mogelijk een einde te maken aan hun dakloosheid en via maatschappelijke opvang te begeleiden naar zelfstandige woonruimte.

De gemeente Den Haag is al enige tijd in gesprek met het ministerie SZW en de bewindslieden SZW om de regels van de bijstand minder bureaucratisch in te steken en zo te wijzigen dat er een betere aansluiting ontstaat met de flexibele arbeidsmarkt; hierbij gaat het o.a. om inkomensverrekeningen, bruterings van de uitkering en herstel van het recht op uitkeringen. De staatssecretaris heeft toegezegd hier stappen in te willen nemen.

Mutaties in de uitkering

Het op tijd beëindigen van een uitkering is ook voor de ontvanger van een uitkering van belang. Hiermee wordt een terugvordering van teveel ontvangen uitkering voorkomen. Regelgeving staat toe dat de uitkering weer binnen 30 dagen hersteld kan worden. Het vooraf aanvragen van een uitkering is niet mogelijk. Andere inkomsten uit arbeid hoeven niet opgezegd te worden bij het aanvragen van bijstand. Het college is niet voornemens een onderzoek te doen naar alle sanctiemogelijkheden van sociale zekerheidsinstellingen. SVB en UWV hebben een eigen sanctie- en maatregelbeleid, die ook een wettelijke grondslag hebben. Onlangs is wel aan de raad toegezegd dat er twee keer per jaar een overzicht wordt gemaakt voor de gemeenteraad van het aantal maatregelen.

Bewindvoering

Het zou niet zo mogen zijn dat mensen door de kosten voor bewindvoering van de voedselbank gebruik moeten maken. Als de kosten voor bewindvoering niet uit de boedel kunnen worden voldaan, kan er bijzondere bijstand voor deze kosten worden verstrekt.

8. Communicatie

Delen achter de Duinen signaleert knelpunten bij de correspondentie met de dienst SZW. Er zijn inderdaad signalen binnengekomen dat afgegeven poststukken niet altijd hun bestemming vinden. Daarom is afgesproken dat deze poststukken nu direct gedigitaliseerd worden, waardoor het risico op onvindbaarheid geminimaliseerd wordt.

Uiteraard zijn niet alle verbeterpunten en suggesties van Delen achter de Duinen met deze beleidsreactie en afgehandeld. Daar is meer voor nodig. Het college ziet deze inspiratienota dan ook als een uitnodiging om samen met Delen achter de Duinen te zoeken naar mogelijkheden om deze vaak kwetsbare inwoners van Den Haag van goede en passende dienstverlening te voorzien. Wij gaan daarover graag met Delen achter de Duinen in gesprek.

Met vriendelijke groet

Rabin Baldewsingh,
Wethouder Sociale zaken, Werkgelegenheid,
Wijkaanpak en Sport

Karsten Klein,
Wethouder Stedelijke Economie, Zorg en
Havens